

V Liberci 26. července 2024

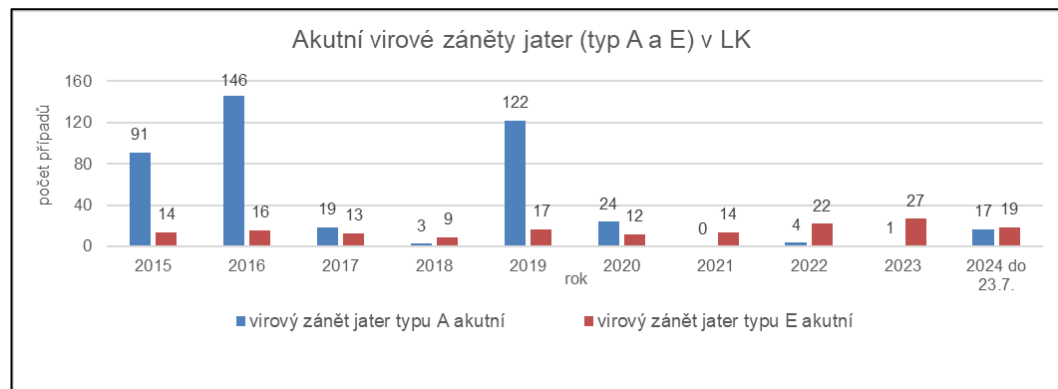
Tisková zpráva

SVĚTOVÝ DEN HEPATITIDY – 28. ČERVENEC

Virové hepatitidy tzv. žloutenky je skupina onemocnění způsobených několika druhy virů. Podle původce rozlišujeme sedm typů – A, B, C, D, E, F a G, které se od sebe liší způsobem přenosu, příznaky, závažností i následky. Nejrozšířenějšími jsou typy A, B, C a v poslední době evidujeme nárůst případů virové hepatitidy E.

Nejrozšířenějším typem žloutenky je **žloutenka vyvolaná virem hepatitidy A**, tzv. nemoc špinavých rukou. Vyskytuje se po celém světě. Inkubační doba, tj. doba od vniknutí viru do organismu k prvním příznakům onemocnění, je 15–50 dní. Zdrojem onemocnění je nakažený člověk, u něhož je virus přítomen ve stolici. V rámci prevence onemocnění je nezbytné dodržování osobní hygieny a za samozřejmost se považuje mytí rukou po použití toalety a před jídlem. To bývá problém u skupin lidí žijících ve špatných hygienických a socioekonomických podmínkách, kde je virus žloutenky A prakticky trvale přítomen. Virus přežívá dlouhodobě v zevním prostředí.

Již koncem inkubační doby bývají přítomny necharakteristické příznaky. Nejčastěji se jedná o projevy chřipkové (tj. zvýšená teplota, bolesti hlavy, bolesti svalů, únava, rýma, kašel), žaludeční a střevní (nechutenství, nevolnost, zvracení, průjem, jindy naopak zácpa). Vzácněji dochází k bolesti kloubů, nervů či kožním vyrážkám. Po této fázi ohlašující příchod nemoci nastupuje vlastní fáze onemocnění, kdy dochází ke zhoršení potíží a často se objevuje „žloutenka“. Současně s ní má pacient tmavší moč, světlou stolicí a svědění kůže. Někdy výše uvedené necharakteristické příznaky chřipkové, žaludeční a střevní nemusí být přítomny vůbec a nemocného přivádí k lékaři žluté zbarvení kůže a bělma oka. Jindy se naopak „žloutenka“ nevyvine, mluvíme o formě anikterické, která je obzvláště závažná pro šíření onemocnění do okolí.

Akutní virové záněty jater v Libereckém kraji v letech 2015–2024

*„Žloutenka typu A je nejčastější infekce turistů, které lze předcházet očkováním. Lidé se často mylně domnívají, že očkování na cesty je potřebné jen, pokud jezdí do exotických destinací. Při návštěvě zemí s nižším hygienickým standardem musíme **být opatrní při používání vody z místních veřejných zdrojů**. S tím souvisí konzumace syrových salátů, zeleniny i ovoce, které jsou touto vodou omývány. Na místě je velmi důležité **zvážit konzumaci potravin z neznámých zdrojů** např. z tržiště, zmrzliny, mořských plodů v syrovém nebo polosyrovém stavu, nebezpečné jsou obzvláště ústřice, a všeobecně pokrmy nedostatečně tepelně upravené. Abychom si nezkazili dovolenou určitě se vyplatí dbát pravidla, co nemohu převařit, upéct, oloupat nechám raději být. Očkování proti žloutence typu A není povinné, proto si je musí každý hradit sám. Většina zdravotních pojišťoven si je vědoma přínosu preventivního chování pojištěnců a na očkování přispívá v rámci svých preventivních programů.“* doporučuje MUDr. Monika Hausenblasová, ředitelka odboru protiepidemického. „Hrozba onemocnění VHA je aktuální i v našich podmínkách. Poukazuje na to rozsáhlá epidemie od srpna 2015 do dubna 2017, která postihla občany Jablonce nad Nisou a blízkého okolí, kdy onemocnělo 186 osob. V letošním roce evidujeme již 13 případů onemocnění u osob s nižším hygienickým standardem na Tanvaldsku, další 1 případ jsme řešili v Liberci a 3 případy v Jablonci nad Nisou.“

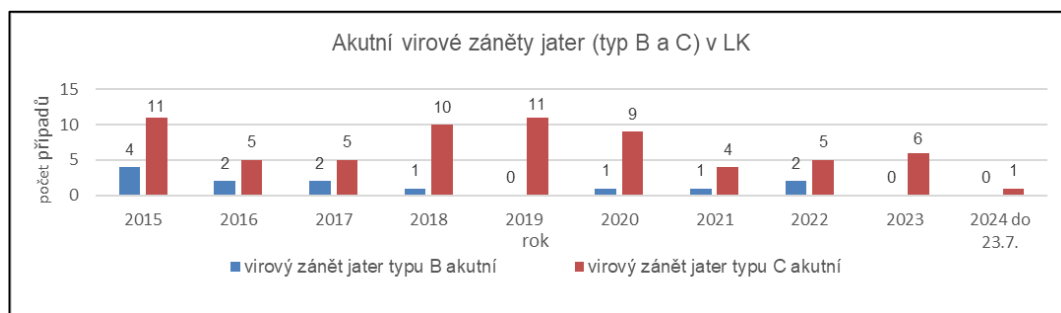
V ČR podobně jako v jiných evropských i mimoevropských zemích a stejně tak v Libereckém kraji narůstá v posledních letech počet hlášených onemocnění **virové hepatitidy E (VHE)**. Onemocnění hepatitidou typu E bylo původně spojováno s cestováním do zemí s horší kvalitou pitné vody, v poslední době však dochází ke zvyšujícímu se výskytu onemocnění i u osob, které necestovaly.

„Přenos viru probíhá nejčastěji konzumací nedostatečně tepelně zpracovaného masa, zejména vepřového a zvěřiny, ale též ryb a mořských plodů. Testováním prasat domácích v ČR byla zjištěna pozitivita VHE u 5 % zvířat, a u 4 % testovaných volně žijících prasat divokých. Mezilidský přenos má pouze zanedbatelný význam,“ popisuje Hausenblasová.

Často onemocnění probíhá bez příznaků a dochází pouze k vzestupu hodnot jaterních enzymů. Dá se tedy předpokládat, že skutečný počet případů bude vyšší. Pokud se příznaky vyvinou, jsou podobné jako u ostatních typů virových hepatitid. V ČR je každoročně hlášeno kolem 300-400 případů VHE. Tento typ hepatitidy nepřechází do chronicity, končí vyléčením, nebezpečný je však pro těhotné, u kterých může v souvislosti s nákazou docházet k předčasným porodům, nebo k vertikálnímu přenosu nákazy na dítě. Také hrozí vyšší riziko úmrtí.

Důležité je, že virová hepatitida typu A a E nepřechází do chronicity (nemá trvalé následky) a končí vyléčením. Oproti tomu **virové hepatitidy B a C** jsou nákazy, u kterých je virus obsažen v krvi nemocného člověka a následkem onemocnění bývá často celoživotní nosičství. Nosič je v podstatě relativně „zdravý“ jedinec, který je významným zdrojem nákazy, zejména když o svém nosičství neví. Onemocnění se může projevit až po letech jako jaterní cirhóza (nebo její komplikace – hepatocelulární karcinom a další). Trvalé zdravotní následky po těchto nemocích mohou být závažnější než u skupiny A a E.

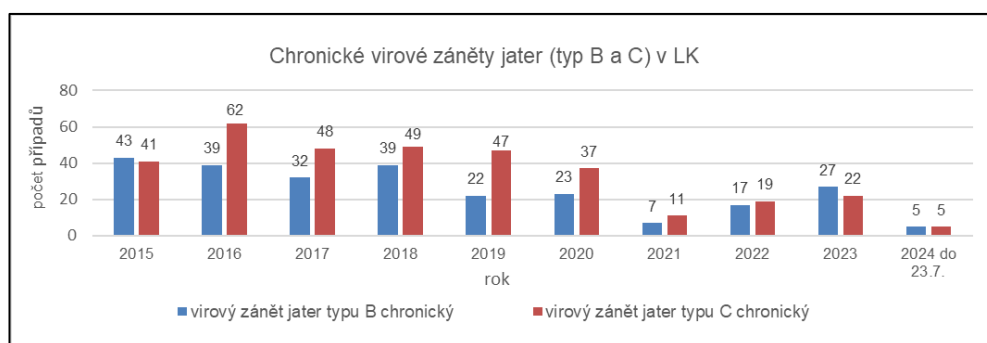
Virus hepatitidy B se u nemocného nebo nosiče vyskytuje v krvi a dalších tělních tekutinách (slinách, mužském spermatu, poševním sekretu, ale také v mozkomíšním moku, žluči a jiných tekutinách, které se však v přenosu onemocnění běžně neuplatňují). Očkování **proti tomuto onemocnění je součástí povinného očkování dětí**.

Akutní virové záněty jater v Libereckém kraji v letech 2015–2024

K **přenosu** může dojít použitím stejného holicího strojku, břitvy, zubního kartáčku, kartáčku na mytí rukou, stejného ručníku s infikovanou (nakaženou) osobou apod., prováděním tetování nebo piercingu nesterilními pomůckami, použitými jehlami a stříkačkami, přímým kontaktem s **krví** nebo otevřenými rány infikované osoby, při **nechráněném pohlavním styku** s infikovanou osobou nebo **z infikované matky na její dítě při porodu**.

Inkubační doba je 50–180 dní. Krev infikovaných osob je infekční i několik týdnů před prvními příznaky.

Chronické virové záněty jater v Libereckém kraji v letech 2015–2024

*„Nejvíce nakažených **virovou hepatitidou C** evidujeme ve skupině injekčních uživatelů drog, k jejímu přenosu dochází krví. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi specifickou skupinu lidí, využíváme při*

vyhledávání kontaktů nemocných, navazování komunikace s nimi a při samotné práci v terénu znalosti a kontakty neziskových organizací, které se pomoci uživatelům drog věnují,” dodává Hausenblasová.

Inkubační doba je 15-160 dní, nejčastěji se pohybuje kolem 50 dní. Krev nakažených osob je infekční již několik týdnů po nákaze. Proti nákaze není dostupné očkování.

Ostatní zmíněné hepatitidy – D, F a G nemají zatím ve větším měřítku praktický význam.

MUDr. Monika Hausenblasová
ředitelka odboru protiepidemického

Zuzana Balašová
tisková mluvčí KHS LK